VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach (nr 25)**

z dnia 30 listopada 2016 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach (nr 25)

30 listopada 2016 r.

Komisja Nadzwyczajna do spraw zmian w kodyfikacjach, obradująca pod przewodnictwem posła **Arkadiusza Mularczyka (PiS)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

– zaopiniowanie dla Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy (druk nr 887),

– rozpatrzenie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (druk nr 932).

W posiedzeniu udział wzięli: **Patryk Jaki** sekretarz stanu i **Łukasz Piebiak** podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami, **Michał Zoń** dyrektor Biura Prawnego Centralnego Zarządu Służby Więziennej oraz **Jarosław Świeczkowski** stały doradca Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agnieszka Grybska** i **Sylwia Łaska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Katarzyna Abramowicz, Magdalena Klorek** i **Paulina Szopa** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Dzień dobry, witam państwa bardzo serdecznie. Otwieram posiedzenie Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach. Dzisiejszy porządek obrad przedstawia się w sposób następujący: zaopiniowanie dla Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka rządowego projektu ustawy i zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy (druk nr 887) oraz rozpatrzenie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (druk nr 932). Czy jest zgoda na taki porządek posiedzenia Komisji? Jest zgoda.

Witam na posiedzeniu Komisji przedstawicieli Ministerstwa Sprawiedliwości. Witam pana ministra Łukasza Piebiaka, panią Alicję Szkotnicką, pana Damiana Bebaka oraz pana Michała Zonia przedstawiciela Centralnego Zarządu Służby Więziennej.

Przechodzimy do realizacji punktu pierwszego porządku dziennego – zaopiniowanie dla Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy. Kto z państwa przedstawi informację o projekcie?

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Łukasz Piebiak:

Przepraszam panie przewodniczący, ale musiało nastąpić jakieś nieporozumienie, ponieważ nie przekazano mi, że mam referować ten punkt w imieniu naszego ministerstwa.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Czy miał być obecny pan minister Jaki?

Podsekretarz stanu w MS Łukasz Piebiak:

Jeżeli pan przewodniczący pozwoli, mogę ustalić, co się z nim dzieje. Może zmienimy porządek obrad?

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

W takim razie zaczniemy od omówienia projektu przez Biuro Legislacyjne. Bardzo proszę.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

W dniu wczorajszym Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka rozpatrzyła projekt ustawy. Komisja zdecydowała o wprowadzeniu dwóch poprawek i kilku drobnych zmian

legislacyjnych. W kilku miejscach ujednolicono pojęcia, dodano również nowy artykuł – przepis przejściowy, dzięki któremu łatwiej będzie wyliczać wynagrodzenie. Wynagrodzenie będzie wyliczane z początkiem nowego miesiąca, a nie w trakcie. Zmieniono również termin wejścia w życie ustawy.

Biuro Legislacyjne przedstawiło swoje wątpliwości. Jedyna wątpliwość Biura Legislacyjnego, która nie została uwzględniona, a którą podtrzymujemy, to kwestia użycia pojęcia „właściwości organu gminy". Uważamy, że stosowanie skrótu z art. 56 k.k.w. nie będzie w tym przypadku prawidłowe, gdyż właściwość wynika z miejsca zamieszania osoby skazanej na karę ograniczenia wolności. Natomiast w przypadku pozbawionych wolności należy właściwość określić na nowo. Wydaje się, że powinno to nastąpić według miejsca, urzędu gminy lub zakładu. To wszystkie uwagi i zmiany.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Dziękuję. Witamy pana ministra Patryka Jakiego. Panie ministrze, Biuro Legislacyjne przedstawia swoją opinię na temat projektu ustawy. Czy pan minister również chciałby zabrać głos w tej sprawie?

Sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Patryk Jaki:

Nie.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Czy ze strony członków Komisji lub gości są jakieś głosy w sprawie projektu ustawy? Nie słyszę. Jest propozycja pozytywnego zaopiniowania projektu ustawy. Kto z pań i panów posłów jest za pozytywną opinią projektu ustawy? (5) Dziękuję Kto jest przeciw? (0) Nie widzę. Kto wstrzymał się od głosu? (4). Dziękuję bardzo. Komisja pozytywnie zaopiniowała rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy – druk nr 887.

Przechodzimy do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego – druk nr 932.

Bardzo proszę pan minister Łukasz Piebiak.

Podsekretarz stanu w MS Łukasz Piebiak:

Panie przewodniczący, panowie przewodniczący, Wysoka Komisjo, projekt ustawy nie jest szczególnie skomplikowany pod względem legislacyjnym. Wydaje się, że nie jest również kontrowersyjny. Potrzeba podjęcia prac legislacyjnych wynika z konieczności wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 22 września 2015 r. W wyroku TK orzekł, że art. 408 k.p.c. w zakresie, w jakim po upływie pięciu lat od uprawomocnienia się wyroku nie pozwala żądać wznowienia postępowania z powodu nieważności wynikającej z naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, o którym ostatecznie orzekł Europejski Trybunał Praw Człowieka (ETPC), jest niezgodny z art. 77 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Jednocześnie Trybunał odroczył utratę mocy obowiązującej przedmiotowej normy prawnej o okres osiemnastu miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw – data publikacji 2 października 2015 r. To oznacza, że musimy tę wadliwość systemu prawnego usunąć, ponieważ przepis utraci moc z dniem 3 kwietnia 2017 r.

Rozwiązania zawarte w projekcie są bardzo proste, ponieważ art. 408 k.p.c. zmienia się w ten sposób, że wydłużamy termin pięcioletni obecnie przewidziany w tym przepisie. W jego miejsce ustalamy termin dziesięcioletni w tych wszystkich przypadkach, w których obowiązują terminy pięcioletnie, bez ograniczania tej zmiany jedynie do przypadku, który stał się podstawą wyroku ETPC.

Szczerze powiedziawszy, można długo dywagować na temat powodu, dla którego rząd wybiera taką, a nie inną formę orzeczenia, tj. czy powinniśmy się ograniczyć tylko do podstaw wznowienia, które wynikają z orzeczenia ETPC. Naszym zdaniem nie ma podstaw do ograniczania się tylko do takich przypadków, co więcej, takie ograniczenie trudne byłoby do stosowania w praktyce zważywszy na różnorodność orzeczeń ETPC i podstaw wydania orzeczenia stwierdzającego naruszenie konwencji. Nie zawsze jest to art. 6 ust. 1. Dlatego nasza propozycja zmian jest propozycją szerszą, generalnie wydłużającą termin na wznowienie postępowania z pięciu do dziesięciu lat.

Artykuł drugi projektu ustawy, czyli przepis intertemporalny, przewiduje, że wydłużony termin dziesięcioletni będzie mieć zastosowanie w sprawach, w których do dnia wejścia w życie tej nowelizacji nie upłynął termin pięcioletni liczony od uprawomocnienia się orzeczenia, czyli mówimy o zastosowaniu wydłużonego terminu do sytuacji prawnych zastanych w chwili wejścia w życie ustawy. Odpowiada to generalnej zasadzie bezpośredniego działania prawa i jest zgodne z szeregiem orzeczeń TK co do takiej możliwości ukształtowania tego przepisu intertemporalnego.

Projekt przedstawiłem w największym skrócie. Jeżeli są pytania, chętnie udzielę odpowiedzi. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Dziękuję. Otwieram dyskusję nad projektem. Czy ktoś z pań i panów posłów chciałby zabrać głos? Bardzo proszę, pan poseł Buda.

Poseł Waldemar Buda (PiS):

Chciałbym zapytać o brak szczególnej podstawy do wznowienia postępowania po wyroku ETPC. Czy stan, który mamy dzisiaj jest stanem docelowym? Czy nie powinno być szczególnego trybu do wznowienia postępowania zamiast szukania w przesłankach znajdujących się w katalogu? Jakie jest uzasadnienie obowiązującego rozwiązania? Czy to jest właściwie i należy to pozostawić, czy zastanawiać się nad innym rozwiązaniem? Mamy wyrok TK, który ma samodzielną podstawę. Z drugiej strony mamy wyrok ETPC i szukamy w tych, które są od lat, a nie mamy konkretnej podstawy, powołującej się na ten wyrok.

Podsekretarz stanu w MS Łukasz Piebiak:

Sytuacja jest troszeczkę trudniejsza z ETPC niż z wyrokiem TK z tego względu, że orzecznictwo ETPC obejmuje rozmaite wypadku naruszenia praw przez sąd, w szczególności naruszenia innych praw i wolności wynikających z konwencji, jak np. wolność wyrażania opinii – art. 10, czy gwarancja ochrony własności – art. 1 ust. 1 Protokołu nr 1 do konwencji. W niektórych wypadkach wyroki stwierdzające naruszenie konwencji w ogóle nie nadają się do wykorzystania instytucji wznowienia. Najczęstsza sytuacja, z którą mamy do czynienia w przypadku postępowań, to skarga na nierozpoznanie sprawy w rozsądnym terminie. W innych wypadkach stwierdzone przez ETPC naruszenie może być wynikiem niewłaściwego ustawodawstwa krajowego sprzecznego z konwencją, co dla każdego cywilisty lub procesualisty jest oczywiste, iż nie może być podstawą do wykorzystania instytucji wznowienia postępowania. Z tego względu wydaje się, że uniwersalne rozwiązanie, wydłużające termin, w którym może być złożona skarga o wznowienie postępowania z lat pięciu do lat dziesięciu jest rozwiązaniem pozwalającym uniknąć wątpliwości. Oczywiście, gdy poruszamy się w tym obszarze, zawsze mamy do czynienia z konfliktem dwóch wartości. Z jednej strony możliwość naprawienia rozmaitych nieprawidłowości, do czego służy m.in. skarga o wznowienie postępowania, a z drugiej strony z koniecznością stabilizacji stosunków prawnych. Po to jest ten termin, w którym skarga o wznowienie postępowania musi być wniesiona. Po upływie tego terminu jest to niedopuszczalne. Rolą ustawodawcy jest wyważenie tych dwóch wartości.

Uważamy, że okres dziesięcioletni jest okresem właściwym dla podstaw wznowienia wynikających z orzeczenia ETPC oraz dla innych sytuacji, w których strona mogłaby oczekiwać wznowienia postępowania. Stąd wydaje nam się, że starając się znaleźć właściwy balans pomiędzy wartościami, wskazaliśmy okres dziesięcioletni, jednocześnie nie wprowadzając dodatkowej przesłanki – np. na wzór orzeczenia TK. Rozmaitość orzeczeń i podstaw wydawanych orzeczeń w Strasburgu jest znacząco większa niż mamy to w przypadku naszego Trybunału Konstytucyjnego.

Poseł Waldemar Buda (PiS):

Ta argumentacja mnie przekonuje. Fatycznie, wyroki są różne.

Czy jest analiza, z której wynika, że takie rozwiązanie powoduje, iż część spraw nadawałaby się do wznowienia, ale nie można znaleźć odpowiednich przesłanek w naszym katalogu? Czy są zarzuty o bezsilność w sytuacjach, w których ewidentnie powinno się wznowić proces, ale w katalogu brakuje stosownej przesłanki?

Podsekretarz stanu w MS Łukasz Piebiak:

Według mojej wiedzy, ten przepis obejmuje wszystkie przypadki, w których powinno dojść do wznowienia. W tym rozumieniu jest przepisem kompletnym, oczywiście z zastrzeżeniem określonego terminu, który nie jest nielimitowany, a tylko przedłużony jest do lat dziesięciu. Nie zidentyfikowaliśmy przypadków, których proponowaną nowelizacją przepisów nie pokryjemy, poza przypadkami kwestii czasowych.

Poseł Waldemar Buda (PiS):

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Dziękuję. Czy są jeszcze jakieś głosy w dyskusji? Nie ma. Wobec tego przechodzimy do rozpatrzenia projektu ustawy.

Czy są uwagi do tytułu? Nie słyszę. Komisja przyjęła tytuł ustawy.

Przechodzimy do rozpatrzenia art. 1? Czy są uwagi pań i panów posłów? Bardzo proszę Biuro Legislacyjne.

Legislator Magdalena Klorek:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisji, Biuro Legislacyjne ma uwagi wyłącznie redakcyjno-legislacyjne do proponowanego brzmienia art. 408. Po wyrazie „od" proponujemy dodać wyraz „dnia", czyli otrzymamy brzmienie „od dnia uprawomocnienia się wyroku". Kolejna uwaga dotyczy art. 2, którą zgłoszę przy okazji rozpatrywania kolejnej zmiany.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Panie ministrze, czy jest zgoda na taką poprawkę?

Podsekretarz stanu w MS Łukasz Piebiak:

Tak, jak najbardziej. Zgadzamy się na tę poprawkę.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Dziękuję. Czy są inne uwagi? Nie ma. Czy jest sprzeciw wobec treści art. 1 z uwzględnieniem poprawki Biura Legislacyjnego? Nie słyszę. Komisja przyjęła art. 1.

Przechodzimy do rozpatrzenia art. 2. Bardzo proszę, Biuro Legislacyjne.

Legislator Magdalena Klorek:

Druga z zasygnalizowanych uwag ma również charakter redakcyjno-legislacyjny. Po wyrazach „stosuje się" proponujemy dodać wyraz „przepis" oraz po wyrazach „art. 408" dodać wyrazy „ustawy zmienianej w art. 1". Przepis otrzymałby brzmienie: „Art. 2 W sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w których do dnia jej wejścia w życie nie upłynął termin określony w art. 408 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, stosuje się przepis art. 408 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą".

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Panie ministrze?

Podsekretarz stanu w MS Łukasz Piebiak:

Tak, oczywiście zgoda panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Arkadiusz Mularczyk (PiS):

Czy są inne głosy? Nie słyszę. Czy jest sprzeciw wobec takiej treści art. 2? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła art. 2 wraz z poprawką Biura Legislacyjnego.

Przechodzimy do rozpatrzenia art. 3. Czy są uwagi? Nie słyszę. Komisja przyjęła art. 3.

Poddam pod głosowanie cały projekt ustawy. Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem projektu ustawy? (8) Dziękuję. Kto jest przeciw? (0) Kto wstrzymał się od głosu? (3).

Jeżeli Wysoka Komisja pozwoli, zostanę posłem sprawozdawcą tego projektu ustawy. Bardzo dziękuję.

Czy są głosy w wolnej dyskusji? Nie słyszę. Bardzo dziękuję, zamykam posiedzenie Komisji.